

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

(рівень B2, C1). Серед цих ігор найактивніше використовують: рольові ігри; створення проектів; складання діалогу/ тексту відповідно до професійної ситуації; корегування діалогу / тексту відповідно до певної професійної ситуації.

Отже, ігрові методи та технології дозволяють зробити навчальний процес більш цікавим, різноманітним. Вони активізують когнітивні процеси студентів, підвищують мотивацію до навчання, посилюють активність, ініціативність та самостійність слухачів під час навчання, а відтак роблять його більш ефективним, результативним. Проте впровадження ігрових методів і технологій в навчальний процес потрібно бути не хаотичним, а педагогічно доцільним, виваженим, воно повинно відбуватися з урахуванням таких основних принципів: систематичність, тематична доречність, відповідність мовним і комунікативним компетенціям слухачів, свідомість, активність, високий ступінь самостійності, креативність.

Список використаних джерел:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.

2. Овдіюк В. В. Роль інтерактивних методів навчання у формуванні комунікативної компетенції української мови іноземних студентів. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов (української, російської, англійської, китайської, турецької) у вищих навчальних закладах*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., м. Київ, 24 квітня 2015 р. / КНУ ім. Тараса Шевченка, 2015. С. 17-22.

3. Палінська О. Використання ігор на заняттях з української мови як іноземної. *Українська мова у світі*: матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф., м. Львів, 8-9 листопада 2012 р. С. 185-191.

4. Швець Г. Д. Ігрові технології в навчанні української мови як іноземної *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2016. № 5. С. 106-112.

ЛАЗОР Катерина Петрівна

МЕТОДИ ПОКРАЩЕННЯ МІЖСОБИСТІСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Успіх навчального процесу залежить від багатьох факторів, та чи не найбільшу вагу в цьому відношенні набуває здатність викладача налагодити комунікацію, особливо якщо мова йде про дистанційне навчання в умовах нинішньої надзвичайної ситуації воєнного стану. Певні психологічні труднощі, зокрема, відсутність прямого контакту «очі-в-очі», проблема визначення психологічних особливостей особистості в режимі онлайн, неповноцінність психологічної участі, відмова від емоційної співучасті та ілюзія зниження

відповідальності за результати спілкування тощо значно ускладнюють педагогічну комунікацію.

Проблемі налагодження комунікації між викладачем та студентами присвятили свої праці такі науковці, як: Дж. Бернет, К. Беррі, Л. Виготський, Ф. Котлер, С. Моріарті, А. Пулфорд, О. Самотоєнкова Л. Ситниченко, П. Сміт, Д. Шульц та Р. Якобсон. Огляд наявних праць безсумнівно стверджує пряму залежність ефективності навчання від рівня комунікації, проте, методи організації міжособистісної комунікації у закладах вищої освіти потребують перегляду та модернізації з огляду на сучасні умови педагогічного процесу.

Для того, щоб запропонувати дієві методи покращення міжособистісної комунікації та належним чином організувати педагогічну комунікацію важливо розуміти, як саме вищезазначні проблеми впливають на навчальний процес.

Відсутність прямого контакту між викладачем та студентом передбачає певні труднощі у засвоєнні ним матеріалу через неможливість безпосередньо з'ясувати всі незрозумілі аспекти та складність усвідомлення рівня власної успішності в опановуванні дисципліни. Методологічно нівелювати зазначені проблеми дозволяє ретельність та детальність планування занять, наявність зворотного зв'язку в учасників навчального процесу [2, с. 124]. Також науковці стверджують необхідність включати в модуль дистанційного вивчення дисципліни наступні матеріали:

- 1) методичні вказівки з дисципліни, що вивчається;
- 2) довідник теоретичного характеру, словник ключових понять, категорій та показників;
- 3) практичні завдання для контролю засвоєння теоретичного матеріалу;
- 4) проміжні тести для контролю прогресу;
- 5) підсумкові тести;
- 6) додаткові матеріали [2, с. 125].

Окрім належного методологічного підґрунтя важливим є технічна складова комунікації – ті засоби науково-технічного прогресу, посередництвом яких реалізується комунікація. Існують різні стратегії поєднання зазначених засобів, але в цілому вони всі можуть бути розділені на два типи за функціональним призначенням у навчальному процесі:

- 1) засоби синхронного навчання;
- 2) засоби асинхронного навчання.

У контексті цього дослідження особливу вагу мають засоби синхронного навчання як такі, що дозволяють максимально наблизити дистанційний навчальний процес до класичного аудиторного типу та компенсувати мінуси недостатньої психологічної участі, емоційної відстороненості та комунікаційної безвідповідальності його учасників в максимально можливій мірі.

Якщо асинхронне навчання передбачає надання необхідних для навчання ресурсів та самонавчання у зручний для студента час з наданням зворотного

зв'язку через попередньо встановлені часові інтервали засобами електронної пошти чи соціальних мереж, то за синхронного навчання педагогічна комунікація відбувається у реальному часі через аудіовізуальні канали комунікацій [1, с. 119].

В Україні найбільшу популярність отримали такі засоби синхронного дистанційного навчання, як: ZOOM, Skype, Google-Meet тощо. Існують також спеціальні програми для організації синхронного навчання, найвідоміші з яких: Interwise (AT & T), Webex (Cisco), Adobe Connect, Saba Centra, Elluminate, Instante Presenter. Використання зазначених програм не отримало розповсюдження в українських закладах вищої освіти, проте, саме вони визнаються світовою спільнотою як найбільш зручні та ефективні засоби синхронного навчання. З метою покращення міжособистісної комунікації у вищих навчальних закладах України варто звернути на них увагу, адже користь застосування методів синхронного навчання у процесі організації педагогічної комунікації є емпірично доведеною.

Отже, налагоджена педагогічна комунікація як ключовий елемент навчального процесу та запорука якісної міжособистісної комунікації потребує особливого методологічного підходу в сучасних умовах дистанційного навчання.

Недостатній фактор психологічної участі та відсутність прямого контакту можуть бути компенсованими ретельним плануванням, системним підходом до забезпечення навчальними ресурсами та використанням новітніх засобів синхронного навчання – спеціалізованих програм, що шляхом відтворення аудіовізуальної інформації в режимі онлайн уможливають перебіг комунікаційного акту між викладачем та студентами із мінімальним рівнем психологічного дискомфорту.

Популяризація новітніх методів синхронного дистанційного навчання є нагальною освітньою потребою у вищих навчальних закладах України, а їх опанування – пріоритетним напрямком підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук В. І. Синхронне та асинхронне навчання, як стратегія сучасної освіти. Україна-Німеччина: горизонти освіти і культури: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 120-річчю Національного університету біоресурсів і природокористування України 23–24 листопада 2017. Київ, Україна: Мілленіум, 2017. С.119–120.

2. Самотоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О. Особливості організації та контролю самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання. Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку: матеріали міжнародної науково-методичної конференції, 8-9 лютого 2018 р. Одеса, 2018. С. 124–126.

3. Дистанційне навчання очима студентів. Новини Державного університету телекомунікацій. URL: https://dut.edu.ua/ua/news-1-593-9252-distanciynе-navchannya-ochima-studentiv_kafedra-menedzhmentu